

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти **Державний вищий навчальний заклад
"Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника"**

Освітня програма **24311 чеська мова і література**

Рівень вищої освіти **Бакалавр**

Спеціальність **035 Філологія**

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	24311
Назва ОП	чеська мова і література
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - чеська
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шитик Людмила Володимирівна, Загнітко Анатолій Панасович, Максимчук Віталій Васильович, Гречка Станіслав Олександрович, Навальна Марина Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	11.03.2020 р. - 13.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://office.naqa.gov.ua/db1af1cb-79ff-4108-aa3c-e1958cb2f644
Програма візиту експертної групи	https://office.naqa.gov.ua/852233e6-734a-4b0a-9497-24f084b7e538

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП загалом відповідає основним Критеріям. Навчання за ОП підкріплено належною матеріальною та навчально-методичною базою. Змістове наповнення ОП відповідає суспільній місії та стратегії університету й має чітко виражені регіональний та євроінтеграційний вектори. Взаємодія зі стейкхолдерами не є формальною процедурою, а має систематичний характер. У визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів загалом ураховано інтереси здобувачів. ОП передбачає практичну підготовку студентів, спрямовану на регіональний ринок праці, ефективне формування "м'яких навичок" і реальний обсяг самостійної роботи. Правила прийому на навчання є чіткими й зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Матеріали на сайті дають вичерпну інформацію про доступ до ОП. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом уможливорює забезпечення ПРН. Студентоцентрикований підхід реалізований у можливості навчатися за індивідуальним графіком, забезпечений правом вибору здобувачами тематики досліджень. Документально врегульовані й дотримані процедури визнання РН, здобутих в інших ЗВО. Урегульовано механізм залагодження конфліктних ситуацій «викладач – студент». Зважаючи на те, що експертна група отримала безперешкодний доступ до всіх матеріалів, а ЗВО створив комфортні умови для роботи під час виїзду та постійно сприяв якісному проведенню експертизи, немає жодних причин ухвалювати рішення про відмову в акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП приведена до стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а програмні результати навчання загалом забезпечують виконання стандарту спеціальності 035 «Філологія». Налагоджено тісні зв'язки з роботодавцями регіону, що засвідчено угодами про співпрацю та іншими документами, які підтверджують участь в обговоренні змістового наповнення ОП. Обсяг і зміст ОП відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. Структура ОП забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання вміщена в силабусах, розроблених для всіх освітніх компонентів та оприлюднених на сайтах кафедр у вільному доступі. Сильною стороною постає наявність удокладненої системи матеріального заохочення й преміювання НПП. Кращими практиками ЗВО є публічний доступ до надання різних видів стипендій і наявність Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи. Розроблено і впроваджено ефективний проєкт Положення про раду стейкхолдерів факультету філології, де чітко окреслено статус такої ради, структуру, функції. Публічно й доступно відбувається обговорення проєкту ОП, активно задіяні стейкхолдери в аналізі проєкту, чинної освітньої програми та її компонентів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Експертна група рекомендує: удосконалити перелік компонентів ОП для повного забезпечення обов'язковими дисциплінами досягнення ПРН6; зменшити педагогічний складник освітньої програми; запровадити виробничу перекладацьку практику (можна запропонувати на вибір виробничу навчально-виховну педагогічну практику); удосконалити процедуру вибіркового дисциплін; позбутися формалізму у визначенні методів і форм навчання; систематично оновлювати списки рекомендованої літератури в силабусах навчальних дисциплін; урізноманітнити методи і форми викладання, посиливши студентоцентрикований підхід; розглянути питання про доцільність методичного компонента в обов'язковому комплексному кваліфікаційному екзамені з фахових дисциплін та альтернативного захисту випускної роботи бакалавра, що не передбачена чинним стандартом вищої освіти, а також додаткової форми атестації – екзамену з української мови і літератури; вивчити можливість уведення змістового модуля, який би практично ознайомлював здобувачів з особливостями перевірки наукових робіт на плагіат у системі Unicheck та Plagiat.pl.; переглянути політику оприлюднення підсумків опитування (анкетування) щодо професійної майстерності викладачів, установа сильних позицій лідерів такого опитування; розглянути питання про систематизацію різних документів у цілісне Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій та сексуальних домагань; вивчити питання про формування цілісної траєкторії фахової кар'єри випускників ОП; урегулювати процедуру обговорення й перезатвердження проєкту ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має достатньо чітко визначені цілі, що передбачають підготовку філологів-богемістів, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі чеської філології, володіють загальними і фаховими компетентностями для застосування в професійній діяльності. Унікальність ОП розробники вбачають у пропорційності дисциплін загальної, професійної і практичної підготовки філолога-богеміста, перекладача, у розширенні знань про новітні філологічні тенденції за рахунок дисциплін вільного вибору, у реалізації права здобувачів проходити різнотермінові стажування у чеських ЗВО. Водночас ОП демонструє особливу увагу до формування педагогічної компетентності здобувачів вищої освіти. Окреслено відповідність цілей ОП місії та стратегії розвитку ЗВО з покликанням на Статут університету та «Стратегію розвитку ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020–2025 рр.» (<https://bit.ly/2xUbjnZ>). Цілі ОП відповідають трьом векторам місії ЗВО: наука, освіта та регіон. Підготовка фахівців із богемістики підтверджує євроінтеграційний курс ЗВО, є інструментом збереження та поглиблення співпраці закладу з освітніми та науковими установами Чеської Республіки. В умовах ринкової економіки та конкурентної боротьби українських вишів як між собою, так і з іноземними освітніми установами посилити конкурентоспроможність ЗВО в регіонах, які межують із західними державами, можна через розвиток славістики сусідніх держав у межах освітніх програм спеціальності 035 Філологія.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До формування цілей освітньої програми та програмних результатів навчання залучені різні групи стейкгоल्дерів: здобувачі, випускники, роботодавці, академічна спільнота, що задокументовано угодами про співпрацю (<https://bit.ly/2WC9UNm>; <https://bit.ly/2y2PdZH>; <https://bit.ly/2wEj0yi> та ін.), висвітленням зустрічей (<https://bit.ly/2QleN3J>) та аналізом проведених опитувань. У ході спілкування з'ясовано, що здобувачі беруть активну участь у засіданнях науково-методичної та вченої рад факультету, відгукуються на опитування щодо розвитку й удосконалення ОП. Приємне враження справила зустріч із роботодавцями, які представляли різні потенційні сфери працевлаштування випускників. Були присутні директори ліцею № 23 ім. Р. Гурика, ЗОШ I-III № 2, № 3, коледжу ПВНЗ Університету Короля Данила, представник бюро перекладів «Сага-П» Р. Кудла, завідувач відділу краєзнавчої літератури Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка О. Шаран, координаторка Чеського центру у Львові Є. Нестерович (по Skure-зв'язку). Б. Ковалюк (Власта Власенко) представляла міський Центр дитячої та юнацької творчості, поетичну студію «Власта» й інтернет-видання «WestNews». Роботодавці наголошували на важливості й результативності співпраці з факультетом, акцентували на тому, що філологам легше організувати управлінську, бібліографічно-описову, коректорську та редакторську діяльність. Окремі побажання й пропозиції вже враховані в «Проекті переліку компонентів ОП на 2020–2021 н. р.» (<https://bit.ly/2xnH1Kh>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП демонструє увагу до регіонального контексту й тенденцій місцевого ринку праці, ураховуючи динаміку запиту на богемістів, здатних перекладати різностильові тексти й освоювати новітні освітні технології. Стейкголдери наголошували, що в регіоні є постійний запит на перекладачів чеської мови, особливо в медичній та банківській сферах. Експертам надали відгук Івано-Франківської міської ради щодо діяльності кафедри слов'янських мов (<https://bit.ly/39gGXcy>). Ураховуючи тенденцію до розширення факультативних занять із чеської мови і літератури в приватних школах, до ОП увели цикл психолого-педагогічних дисциплін, проте цей складник не відображено в ПРН. Запити ринку праці вивчають через взаємодію з роботодавцями, Департаментом освіти, науки та молодіжної політики Івано-Франківської ОДА, Департаментом освіти та науки Івано-Франківської міської ради та ін. (див. покликання в 1.2). У переліку вибірових дисциплін наявні компоненти, які враховують регіональний контекст Прикарпаття, що дає змогу посилити конкурентоспроможність випускника на регіональному ринку праці. Розробники врахували відповідні ОП низки українських та закордонних вишів, проте особливу увагу надали педагогічному складнику. Процедури створення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП провадять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу» і «Положення про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм» (<https://bit.ly/2JctA2j>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Чеська мова і література» приведена до стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що документально підтверджено (протокол № 7 від 30 серпня 2019 року засідання вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаника, наказ ректора № 82/06-07-с від 02.09.2019 року). Загалом ОП вможливує досягнення результатів навчання, визначених у стандарті вищої освіти спеціальності 035 «Філологія». Зважаючи на те, що стандарт був затверджений у червні 2019 року, розробники ОП, оновивши освітньо-професійну програму відповідно до чинних вимог, подали інформацію про перезатвердження в преамбулі документа, а не на титульному аркуші. Гарант ОП пояснює це технічними причинами університетського документообігу.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП «Чеська мова і література» відповідає суспільній місії та стратегії університету й має чітко виражені регіональний та євроінтеграційний вектори. Взаємодія зі стейкгольдерами не є формальною процедурою, а має систематичний характер. Їх залучають до формулювання цілей і програмних результатів навчання з огляду на тенденції розвитку регіонального ринку праці. Налагоджено тісні зв'язки з роботодавцями регіону, що засвідчено угодами про співпрацю та іншими документами, які підтверджують участь в обговоренні змістового наповнення ОП. ОП приведена до стандарту вищої освіти України зі спеціальності 035 Філологія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а програмні результати навчання загалом забезпечують виконання стандарту спеціальності 035 «Філологія».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ОП «Чеська мова і література» меншою мірою враховує тенденції розвитку спеціальності, педагогічний складник не відображено в програмних результатах навчання. Наявні розбіжності у датах затвердження (перезатвердження) ОП 2016 р. та 2019 р., що зумовлено технічними причинами університетського документообігу. Інформацію про перезатвердження подано в преамбулі документа, а не на титульному аркуші ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Ураховуючи контекст реалізації ОП «Чеська мова і література», позитивну оцінку зусиль усіх зацікавлених сторін для налагодження ефективної взаємодії з різними групами стейкгольдерів, а також приведення до вимог Стандарту вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 035 Філологія, експертна група вважає, що висловлені в загальному аналізі зауваження не є суттєвими, а тому критерій 1 оцінює як такий, що відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП «Чеська мова і література» становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандартові вищої освіти «Філологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 869 від 20.06.2019 р.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру, компоненти логічно пов'язані й передбачають формування загальних і фахових компетентностей, а також практичну підготовку здобувачів. Експертна група підтверджує взаємопов'язаність освітніх компонентів. Зокрема, вивчення вступних курсів до мовознавства, літературознавства і слов'янської філології слугує пропедевтичною базою для опанування інших дисциплін філологічного циклу. Матриця відповідності, подана у відомостях про самооцінювання, загалом засвідчує, що кожен програмний результат навчання реалістично охоплений змістом програми. Уважаємо недоцільним зарахування до циклу вибіркового дисциплін англійської, німецької і французької мов, оскільки їхня вага для здобувачів зросла у зв'язку зі складанням ЄВІ для вступу до магістратури. Відповідно до матриці ЗВО забезпечує досягнення ПРН6,

передбаченого стандартом, лише за рахунок вибіркового компонента «Сучасні інформаційні технології» (<https://bit.ly/2WH57Kv>). Посилити ПРН6 можна через уведення прикладних лінгвістичних дисциплін. У новому переліку університет вилучив блок «Дисципліни за вибором ВНЗ», який, однак, не порушував можливості здобувачів вільно обирати не менше ніж 25% кредитів ЄКТС від загального циклу ОП. Викликає сумнів доречність в обов'язкових освітніх компонентах «Історичної граматики української мови» та значної кількості педагогічних дисциплін, які охоплюють ті самі ПРН, що й інші дисципліни лінгвістичного циклу. Експертна група рекомендує увідповіднити структуру ОП до чинного законодавства.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає визначеній у стандарті вищої освіти предметній сфері та забезпечує різновекторне вивчення чеської мови й літератури. Однак надмірна увага до формування педагогічної компетентності більше пов'язана зі спеціальністю 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)». Компоненти ОП спрямовані на вивчення дисциплін гуманітарного спрямування – історії України, історії української культури, української мови (за професійним спрямуванням), філософії, які дають змогу забезпечити загальні компетентності освітньої програми. Цикл професійної підготовки передбачає вивчення сучасної чеської мови, історії чеської літератури, історії і діалектології чеської мови, психолого-педагогічних дисциплін, що пов'язано з особливостями регіонального ринку праці. Невмотивованим є уведення до цього блоку історичної граматики української мови. Університет уже працює над поглибленням філологічного складника за рахунок дисциплін обов'язкового циклу (<https://bit.ly/2xnH1Kh>), що більшою мірою забезпечить відповідність ОП предметній сфері.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентоване «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://bit.ly/33GmfSf>). Обсяг вибірових компонентів в ОП становить 60 (25%) кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту». Блок «Дисципліни за вибором ВНЗ» не входить до цієї кількості кредитів. Здобувач може самостійно обрати 9 кредитів із циклу загальної підготовки та 51 кредит із циклу професійної підготовки. Однак дисципліни, що забезпечують формування професійної компетентності перекладача, представлені в блоці вільного вибору студентів, що не логічно, як і зарахування до цього блоку «Сучасної української мови» та «Історії української літератури», за якими складають атестаційний іспит. Під час зустрічей з'ясовано, що методична рада вже працює над удосконаленням навчального плану. В обговорюваному проєкті знято цикл дисциплін вільного вибору ЗВО, змінено дисципліни вільного вибору студентів (<https://bit.ly/2xnH1Kh>). Передбачено етап корекції списків студентів на вибіркові дисципліни та повторний запис (п. 3.4 Положення). Здобувачі підтвердили, що вони ознайомлені з процедурами вибору дисциплін і їхнім змістом, інформацію отримують на старостаті, а на сайті ознайомлюються з їхнім змістовим наповненням. ЗВО повинен переглянути доцільність вибору дисциплін у першому семестрі, а також вилучити вибіркові компоненти, передбачивши для них відповідне планування часу.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практичну підготовку здобувачів вищої освіти регламентує «Положення про організацію та проведення практики у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2JgmQk5>). Обсяг практик становить 24 кредити ЄКТС, передбачено проходження фольклорної, діалектологічної та двох виробничих навчально-виховних педагогічних практик (<https://bit.ly/33K9RAn>). Зміст педагогічних практик розроблено у співпраці зі стейк'голдерами, що підтвердили під час зустрічі директори шкіл Івано-Франківська. Експерти констатують надмірну увагу до формування педагогічної компетентності здобувачів у плані практичної підготовки. Ураховуючи те, що в ЗОШ офіційно не вивчають чеську мову і літературу (лише за згодою батьків, адміністрації й за бажанням учнів практикують проведення в позаурочний час занять із чеської мови, літератури та культури), студенти зазвичай проводять уроки української мови та літератури. Уважаємо за доцільне запровадити виробничу перекладацьку практику (можна на вибір із виробничою навчально-виховною педагогічною практикою). Усвідомлюючи важливість підготовки філолога, ЗВО передбачив зміни до практичної підготовки (див. Проєкт переліку компонентів ОП на 2020-2021 н. р.: <https://bit.ly/2xnH1Kh>). На зустрічі підтверджено, що студенти знають про зміни до практичної підготовки й позитивно їх сприймають. В ОП та навчальному плані недоречно вписувати атестацію до розділу «Практична підготовка», адже атестаційний екзамен має забезпечити оцінювання і теоретичних, і практичних результатів навчання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Упродовж усього періоду навчання студенти-бакалаври здобувають соціальні навички (soft skills), спрямовані на формування комунікативних здібностей, навичок міжособистісного спілкування та міжкультурної комунікації, уміння формулювати потреби й очікування, здатність працювати в команді та автономно, а також виявляти креативність, ерудицію, гнучкість. Формування soft skills відбувається в процесі навчання та проходження практичної підготовки. Чимало дисциплін ОП «Чеська мова і література» розвивають уміння комунікувати, критично аналізувати інформацію, організовувати процес свого навчання та самоосвіти. Здобувачі вищої освіти підтвердили, що під час фольклорної, діалектологічної та педагогічних практик вони вчаться працювати в команді, залагоджувати конфлікти, адаптуватися до вимог ринку праці, відповідати за свої вчинки тощо. Набуття здобувачами соціальних навичок забезпечене не лише освітніми компонентами ОП, але й через залучення студентів та викладачів до різних форм громадської, волонтерської та культурної діяльності.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОП «Чеська мова і література» не передбачає присвоєння професійної кваліфікації.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>), навчальний час, відведений на самостійну роботу, повинен становити від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної навчальної дисципліни. Викладачі розробили завдання для самостійної роботи студентів та контролюють їх виконання. Обсяг самостійної роботи вміщено в силабусах навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3duTAnq>). Під час зустрічі з експертною групою здобувачі вищої освіти підтвердили реалістичний обсяг самостійної роботи й адекватність вимог щодо її виконання. Обсяг аудиторної та самостійної роботи здобувачів коригований у межах робочих програм дисциплін через оптимізацію їхнього змістового наповнення. Загалом розподіл навантаження дає змогу досягти передбачених ОП результатів навчання та реалістично враховує навчальний час студента.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОП «Чеська мова і література» не передбачає дуальної освіти, однак в університеті розроблено «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2JfOb60>). Під час спілкування з гарантом ОП та адміністрацією факультету з'ясовано бачення перспектив використання дуальної освіти під час підготовки філологів-богемістів.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг і зміст ОП «Чеська мова і література» відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. Структура ОП забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти, а також обсяг дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти. Усі компоненти логічно пов'язані. У визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів загалом ураховано інтереси здобувачів. ОП передбачає практичну підготовку студентів, спрямовану на регіональний ринок праці, ефективне формування “м'яких навичок” і реальний обсяг самостійної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Не всі ПРН вдається повністю досягти обов'язковими компонентами освітньої програми, у структурі ОП значне місце посідає педагогічний складник. Експертна група рекомендує вдосконалити перелік компонентів ОП для повного забезпечення обов'язковими дисциплінами досягнення ПРН6; зменшити педагогічний складник освітньої програми через запровадження вже розробленого переліку компонентів; запровадити виробничу перекладацьку практику (можна запропонувати на вибір: виробнича перекладацька практика / виробнича навчально-виховна педагогічна практика); удосконалити процедуру вибіркових дисциплін, унісши відповідні зміни до Положення, ОП та навчального плану.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на те, що акредитовувана ОП відповідає законодавчим вимогам, здобувачі вищої освіти можуть формувати власну освітню траєкторію, здобувати "м'які навички", практичні компетентності, а університет має реалістичний план щодо усунення недоліків, які суттєво не впливають на якість освітньої програми, експертна група оцінює критерій 2 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП «Чеська мова і література» регульовані «Правилами прийому до ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" у 2020 році» (<https://bit.ly/39h0lk9>) й оприлюднені на офіційному вебсайті ЗВО. Правила прийому чіткі та зрозумілі для потенційних вступників і не містять дискримінаційних положень. У розділі VIII цього документа чітко прописано спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти й зазначено категорії осіб, які проходять вступні випробування у формі співбесіди чи складають вступні іспити замість ЗНО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП «Чеська мова і література» враховують особливості філологічної спеціальності загалом. У Додатку 4 до Правил прийому (<https://bit.ly/2wrvt8M>) подано перелік конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти. Визначення предметів (українська мова, іноземна мова, історія України / географія) та ваги коефіцієнтів цілком логічне й об'єктивне та забезпечує ефективне формування контингенту студентів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, регулює «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"» (<https://bit.ly/3bs3vZ0>), яке відповідає Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), та «Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"» (<https://bit.ly/2xZCrC3>), оприлюднені на офіційному вебсайті закладу. У документах чітко описано порядок визначення та складання академічної різниці, перезарахування навчальних дисциплін та оформлення відповідних документів. Під час зустрічі зі здобувачами експертна група з'ясувала, що практики перезарахування навчальних дисциплін у повному обсязі ще не було, але окремі модулі (теми) як результат стажування студентів у чеських ЗВО перезараховували (І. Яковишак – сучасну чеську мову, О. Копищик і Х. Стасинець – теорію і практику перекладу). Розділ 4 «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"» (<https://bit.ly/3bs3vZ0>) регулює визнання результатів навчання здобувачів у разі участі в програмах академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"» (<https://bit.ly/3ajU0ez>), доступне для всіх учасників освітнього процесу. Практичного застосування цього Положення на ОП «Чеська мова і література» не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Експертна група встановила, що правила прийому на навчання за ОП «Чеська мова і література» є чіткими й зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО. Розміщені на сайті матеріали дають вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми всіх зацікавлених сторін. Документально врегульовані й дотримані на практиці процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутні.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на те, що в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника чітко задокументовані й оприлюднені на офіційному вебсайті правила прийому на навчання на ОП «Чеська мова і література» та процедура визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та неформальній освіті, експертна група оцінює Критерій 3 як такий, що відповідає рівневі А.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Використовувані методи навчання загалом сприяють досягненню програмних цілей і результатів навчання. Матриця відповідності засвідчує, що для досягнення програмних результатів навчання застосовують такі методи: словесний, наочний та практичний, зокрема пояснення, бесіда, демонстрація, візуалізація, диспут тощо. Окрім того, до методів зараховано форму організації освітнього процесу – самостійну роботу. Варто було б додати більш студентоцентровані методи – пошуковий, проблемний, дослідницький, які, безперечно, реалізовані в процесі написання наукових робіт, а також під час диспутів, дискусій. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання вможливує забезпечення ПРН, що засвідчують результати успішності студентів, залучення їх до волонтерської перекладацької діяльності на благо міста (участь у різноманітних заходах, супровід іноземних делегацій), про що студенти розповіли під час зустрічей. Ураховано принципи академічної свободи, оскільки студенти можуть вільно обирати теми курсових і кваліфікаційних робіт або пропонувати власну тематику для досліджень. Після проведення екзаменаційної сесії відбувається опитування студентів щодо якості викладання дисциплін (<https://bit.ly/2vF6hei>), а також, як зазначили студенти, викладачі безпосередньо запитують їх, що потрібно вдосконалити на заняттях. Студентоцентрований підхід реалізований й у можливості навчатися за індивідуальним графіком (студентка 4 курсу Н. Ференц). ЗВО має платформу для дистанційного навчання, де розміщено вичерпну інформацію про навчальні курси.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес відбувається як традиційними засобами (дошки розкладів, оголошень), так і за активного використання інформаційно-комунікаційних засобів. На сайті університету розміщено силабуси навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3duTAnq>), у яких цілісно подано інформацію про цілі, зміст і програмні результати навчання, описано загальну систему оцінювання. Відповідно до «Положення про дистанційне навчання у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dtLony>), система дистанційного навчання університету (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>) містить змістове, дидактичне та методичне наповнення дистанційних курсів навчальної програми. Під час зустрічі зі здобувачами експертна група переконалася, що вони ознайомлені з інформацією про освітній процес, мають доступ до силабусів. Окрім того, на першому занятті з дисципліни викладачі додатково інформують студентів про порядок та критерії оцінювання навчальних досягнень. Студент має право вибору форми контролю знань та ознайомлений із системою оцінювання (<https://bit.ly/2xkitBV>; <https://bit.ly/39fnyly>). Перешкод для отримання інформації немає, вона доступна та зрозуміла.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Університет забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП насамперед через написання курсових і кваліфікаційних робіт. Здобувачі вищої освіти беруть участь у роботі проблемних груп, наукових гуртків й осередків (<https://bit.ly/2JjEALb>; <https://bit.ly/2WHs0Gj>; <https://bit.ly/2UfDXJ5>), де поглиблюють свої знання з філологічних дисциплін. Окрім того, студенти мають змогу публікувати результати власних досліджень у «Студентському філологічному віснику» (<https://bit.ly/3btTOcz>), подавати свої доробки на всеукраїнські конкурси наукових робіт. Здобувачі на волонтерських засадах залучені до перекладацької діяльності (переклад різножанрової літератури, проекти, організовані Івано-Франківською міською радою). Здобувачка З курсу А. Пернаровська була призеркою перекладацького конкурсу імені Сюзани Ротт. Випускники минулого року були залучені до перекладу українською мовою книги «Чеські стопи в Україні. Історія чеського села Мала Зубівщина» (під керівництвом ст. викл. кафедри слов'янських мов Віри Дерев'янка). Під час проведення виїзної експертизи книга надійшла з видавництва.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час ознайомлення з відомостями про самооцінювання, а також у процесі спілкування встановлено, що викладачі поєднують свою освітню діяльність із науковою активністю, публікують результати наукових розвідок, беруть участь у науково-практичних конференціях, цікавляться новітніми освітніми технологіями, спрямованими на розвиток комунікативних та перекладацьких компетентностей, а тому оновлення курсів відбуваються систематично як на підставі актуальних трендів розвитку спеціальності, ринку праці, результатів підвищення викладацької майстерності, так і власних напрацювань викладачів. Оновлення змісту навчальних дисциплін на основі найновіших досягнень науки та інноваційних практик щорічно обговорюють на засіданнях кафедр (<https://bit.ly/2Uy9PaU>; <https://bit.ly/2QEzLAy>). Однак експертна група зазначає, що в окремих силабусах засвідчено несистематичне оновлення списків рекомендованої літератури.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертна група підтверджує, що здобувачі ОП «Чеська мова і література» постійно ознайомлюються із сучасними досягненнями світової науки. В університеті розроблено Стратегію інтернаціоналізації (<https://bit.ly/2QExTHV>), яка передбачає комплексне підвищення ефективності міжнародної діяльності та поступове інтегрування в міжнародний освітньо-науковий простір. Укладені угоди університету з міжнародними партнерами (<https://bit.ly/3bolaAX>) уможливають активну участь у конференціях, читання лекцій і підвищення кваліфікації в закордонних університетах, запрошення іноземних викладачів-носіїв мови для читання лекцій і проведення практичних занять із чеської мови, літератури та культури (нині працює Домінік Спудін), програми академічних обмінів студентів, публікації спільних монографій (<https://bit.ly/2xnlFLX>), що й підтвердили науково-педагогічні працівники та студенти під час зустрічі з експертною групою.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом уможливорює забезпечення ПРН, окреслених в ОП. Студентоцентрикований підхід реалізовано в можливості навчатися за індивідуальним графіком, забезпечено правом вибору здобувачами тематики наукових досліджень. Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку й критеріїв оцінювання вміщена в силабусах, розроблених для всіх освітніх компонентів та розміщених на сайтах кафедр у вільному доступі. Успішно реалізована стратегія інтернаціоналізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Помітна деяка однотипність методів і формалізм у визначенні методів і форм навчання, представлених у матриці; несистематичне оновлення списків рекомендованої літератури окремих навчальних дисциплін. Експертна група рекомендує урізноманітнити викладання методами, що посилюють студентоцентрикований підхід (пошуковим, проблемним, дослідницьким), ураховуючи принципи свободи слова і творчості.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на те, що навчання і викладання за освітньою програмою загалом відповідає підкритеріям 4.2, 4.3, 4.4 і 4.5, однак має місце одноманітність методів навчання і викладання, несистематичне оновлення списку літератури окремих дисциплін, почасти формалізм у визначенні методів і форм навчання, експертна група оцінює критерій 4 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

За результатами зустрічей зі здобувачами та ознайомлення з документами, що регулюють проведення контрольних заходів та критерії оцінювання (п. 9.1 «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>), «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/33FuNbP>), описами навчальних дисциплін, силабусами (<https://bit.ly/3duTANq>) і результатами опитувань здобувачів (паперовий формат зберігається в деканаті)), встановлено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, продуманими, зрозумілими, дають змогу встановити досягнення здобувачем результатів навчання для окремого освітнього компонента та ОП загалом, а також оприлюднені заздалегідь. Позитивною є наявність окремого «Положення про рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2J6mFrh>) та «Положення про моніторинг рівня знань здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/33Jnksf>), що чітко окреслюють і диференціюють систему контролю якості освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до чинного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти атестацію здобувачів вищої освіти провадять у формі атестаційного екзамену (<https://bit.ly/2wrww5c>), що має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою. Не зовсім умотивованою є наявність методичного компонента у структурі комплексного атестаційного іспиту з чеської мови й літератури та використання категорії альтернативності: атестаційний екзамен із чеської мови і літератури з методиками викладання або захист дипломної роботи з чеської мови або чеської літератури. На ОП введено додаткову форму атестації – екзамен з української мови і літератури (відповідно до абзацу 4 Пояснювальної записки Стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю і п. 1.8 Загальних положень «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”»). На думку експертів, такий вибір атестаційного екзамену не логічний, адже дисципліни «Сучасна українська мова» та «Історія української літератури» представлені в блоці вільного вибору студентів.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регульовані п. 9.1 «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>), «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/33FuNbP>). Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на сьогодні системно врегульовані п. п. 9.2 та 9.3 «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>). Механізм урегулювання конфліктних ситуацій «викладач – студент» визначено в п. 6 «Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2QFdvGs>). У ході зустрічей зі студентами з'ясовано, що конфліктних ситуацій не було, але здобувачі знають про своє право обирати або традиційний формат складання екзаменів (з обов'язковою письмовою частиною), або тестову форму з використанням ІТ-технологій (Наказ ректора № 329 від 29.05.18). Повторний контроль можна проводити в тестовій формі або комісії (Розпорядження ректора від 28.12.15). Перед сесією викладач ознайомлює студентів із цією інформацією. Доцільно було б створити окреме Положення про врегулювання конфліктних ситуацій.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Питання академічної доброчесності в ЗВО регульоване «Кодексом честі ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2vHPXtk>), працює Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Під час зустрічей з'ясовано, що учасники освітнього процесу обізнані щодо процедур дотримання академічної доброчесності, дотримуються їх. Експертна група під час візиту пересвідчилася, що з 2019–2020 н. р. в університеті запроваджена наскрізна система перевірки на плагіат результатів наукової, навчально-методичної та академічної роботи. ЗВО керується «Положенням про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2Ubx2QW>). Популяризація академічної доброчесності в ЗВО не лише задекларована, але й, згідно з опитуванням здобувачів, реалізована на практиці. Студенти обізнані з вимогами недопущення випадків списування на будь-якому етапі освітнього процесу, знають, що всі кваліфікаційні роботи будуть перевірені на плагіат (використовуючи рекомендовані МОН системи Unicheck (<https://unicheck.com/>) та Plagiat.pl (<https://plagiat.pl>)), а на майбутнє заплановано й перевірку курсових робіт. Для протидії порушенням академічної доброчесності бажано ввести в навчальну дисципліну («Основи наукових досліджень» чи «Основи академічного письма») змістовий модуль, який практично ознайомлював би здобувачів з особливостями визначення плагіату в системі Unicheck та Plagiat.pl.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивною є практика цілісного охоплення критеріїв, форм, напрямів контролю, їх системного висвітлення, регулярного застосування. Урегульовано механізм залагодження конфліктних ситуацій «викладач – студент», пов'язаних з оцінюванням, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експерти рекомендують розглянути питання про доцільність методичного компонента в обов'язковому комплексному кваліфікаційному екзамені з фахових дисциплін, а також доцільність альтернативного захисту випускної кваліфікаційної роботи бакалавра, що не передбачена чинним Стандартом вищої освіти. Невмотивованою є додаткова форма атестації – екзамен з української мови і літератури – з огляду на те, що дисципліни «Сучасна українська мова» та «Історія української літератури» представлені в блоці вільного вибору студентів. Бажано ввести змістовий модуль, який практично ознайомлював би здобувачів з особливостями визначення плагіату в системі Unicheck та Plagiat.pl.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Загалом ОП за критерієм «Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність» відповідає встановленим вимогам, а тому комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Експертна група встановила, що академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП «Чеська мова і література», відповідає тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують, та напрямів ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує, що процедури конкурсного добору НПП, регламентовані «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2JhPaCo>), є прозорими, дають змогу забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група підтверджує, що ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу через участь у засіданнях кафедри під час обговорення освітнього процесу за ОП та як голів екзаменаційних (кваліфікаційних) комісій (<https://bit.ly/3bmoA7p>), а роботодавці забезпечують надання баз практик для проходження здобувачами вищої освіти виробничої практики. В університеті відбуваються зустрічі з ініціативною групою формування Ради роботодавців, яка бере активну участь у визначенні концептуального запиту на фахівців відповідної ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічей з НПП та здобувачами встановлено, що університет залучає професіоналів-практиків до освітнього процесу через організацію та проведення тренінгів, практичних занять, гостьових лекцій. Їх запрошення регламентоване «Положенням про освітні програми у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3agvWt2> (с. 13)), а також Статутом університету (с. 13, п. 4.2: <https://bit.ly/3aj1xdp>). У межах договору між Чеським центром та факультетом філології запрошують на волонтерських засадах лекторів із Чехії, які читають практичний курс чеської мови. Нині працює Домінік Спудін. Доцільним є опрацювання окремого Положення про залучення гостьових лекторів, професіоналів-практиків, експертів галузі до реалізації засадничих основ ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Установлено, що п. 6.3 «Моніторинг якості освітньої діяльності. Оцінювання науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників» «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3bqAey5>) передбачає рейтингування викладачів ЗВО, а «Базове положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3bqAfSF>) всеохопно орієнтоване на врахування всіх показників діяльності НПП. Результати оцінювання НПП отримують щорічно, вони ефективно впливають на підвищення загального тла змагальності. Окрім цього, у ЗВО є обов'язковим підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників, що регульоване «Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/33ICj5X>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Підтверджено, що професійному розвитку викладачів ОП сприяє доступ до всієї необхідної інформації, матеріально-технічних ресурсів, обладнання та сучасної професійної літератури. Університет стимулює розвиток викладацької майстерності через преміювання та заохочення НПП, що характеризується в системі матеріального й морального заохочення викладачів або інших форм стимулювання (розділ «Положення» Науково-дослідної частини ЗВО (<https://bit.ly/39h7UfT>), «Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science» тощо). Зокрема, «Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» і «Положення про рейтингове оцінювання роботи кафедри ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» визначають порядок рейтингування викладачів зокрема і кафедр загалом, а результати оцінювання можуть бути враховані у встановленні надбавок за складність і напруженість роботи та ін. Для відстеження рівня фаховості НПП на ОП періодично відбувається опитування (анкетування) здобувачів щодо професійної майстерності викладачів (Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності (<https://bit.ly/2vF6hei>)). Із результатами кожний викладач може ознайомитися конфіденційно. Бажано було б подавати узагальнений аналіз-огляд опитування (анкетування) щодо професійної майстерності викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильною стороною постає наявність удокладненої системи матеріального заохочення й преміювання НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо переглянути політику оприлюднення підсумків опитування (анкетування) щодо професійної майстерності викладачів, установа сильних позицій лідерів такого опитування.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом критерій ОП «Людські ресурси» відповідає встановленим вимогам за всіма підкритеріями, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час візиту підтверджено, що фінансові та матеріально-технічні ресурси забезпечують освітній процес за ОП. Зокрема, навчально-методичне забезпечення провадять через навчально-лабораторний комплекс, що включає навчально-лабораторний корпус, клубний та спортивний блоки, гуртожиток, їдальню. Лабораторії забезпечені комп'ютерною та мультимедійною технікою. Університет має сучасне технічне оснащення, із якого для забезпечення навчального процесу на ОП активізовано проектор VIEWSONIC P JD5151 (1 шт.), вебкамеру Logitech C270 HD (2 шт.), екран настінний стаціонарний 209x360 см (2 шт.), медіапроцесор HP (Celeron 1000M/2G/320G/UMA/DRW/B) (3 шт.), мультимедійний проектор PJD5132 (DLP 2800 lm SVGA150) (3 шт.), диктофон цифровий OLYMPUS VN-713 PC (1 шт.), екран настінний ручний 99"91:10 177,8*177,8 (2 шт.), принтер Canon LBP 6020 (1 шт.), ноутбук TOSHIBA Satellite L650-1C3 15.6Led *3 шт. та ін. Наявні також спеціалізовані кабінети, читальний зал «Бібліотека професора В. Т. Полека» тощо. Особливе функційне навантаження має Центр інформаційних технологій (30 ПК з Pentium IV Операційні системи: Linux (30 шт. із 11 пакетами ліцензованих програм), мультимедійно-лінгафонний комп'ютерний клас факультету іноземних мов ПК з Pentium IV Операційні системи: Linux (із 3 пакетами ліцензованих програм). Підтверджено, що навчальний процес забезпечений робочими програмами й силабусами освітніх компонент, навчально-методичними вказівками до виконання лабораторних та практичних завдань, контролю знань й організації самостійної роботи студентів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами та НПП з'ясовано, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

За результатами огляду навчального корпусу (навчальних корпусів), зустрічі з проректором, комендантом експертна група констатує, що освітнє середовище безпечне для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП «Чеська мова і література», та дає змогу задовольняти їхні потреби й інтереси. Здобувачі та НПП можуть отримати психологічну й педагогічну підтримку в Навчально-виробничій лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час візиту експертна група переконалася, що ЗВО забезпечує освітнє, організаційне, інформаційне, консультативне й соціальне підтримування здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОП, проводячи індивідуальні консультації з кураторами, НПП та адміністрацією; поширюючи інформацію через електронні засоби комунікації (сайт, пошту, месенджери, дистанційну платформу Moodle та ін.); залучаючи студентський сенат до обговорення, ухвалення та підтримування рішень; призначаючи різні типи стипендій, надаючи матеріальну допомогу, преміюючи студентів, аспірантів, докторантів (див. документи: 2, 6-10, 19 за покликанням (<https://bit.ly/2JcwQe3>)). З'ясовано, що дієвим способом є наявність Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи, де здобувачі та НПП можуть отримати психологічну й педагогічну підтримку.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Реалізація достатніх умов для осіб з особливими освітніми потребами проваджена через надання індивідуального графіка, який регламентований «Положенням про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2JbhNK0>). Проведені зустрічі зі здобувачами вищої освіти, НПП та адміністрацією підтвердили можливість надання індивідуального графіка. На сьогодні прикладів реалізації такого права не зафіксовано через відсутність осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за ОП.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій регламентовані «Статутом ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2Ua3Fi1>), «Кодексом честі ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/2UsktQg>), наказом № 193 від 28.03.2018 р. «Про запобігання та врегулювання конфлікту інтересів» (<https://bit.ly/3aoZR2l>), наказом ректора №155. від 07.03.2019 р. «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі» (<https://bit.ly/3bcosHw>), однак жоден із цих документів не містить процедури розгляду повідомлень про корупцію. В університеті призначено провідного фахівця ректорату з питань запобігання та виявлення корупції, посадова інструкція (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/Anticorrupt.pdf>) якого передбачає підготовку, забезпечення та контроль заходів щодо запобігання корупції, надання допомоги з дотримання вимог антикорупційного законодавства тощо. Під час розмови зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського сенату з'ясовано, що існує неформальний механізм вирішення таких ситуацій в індивідуальний спосіб через звернення до НПП, адміністрації ЗВО й органів студентського самоврядування. Університетові варто систематизувати різні документи в цілісне відповідне положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій та сексуальних домагань.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Серед кращих практик ЗВО експертна комісія відзначає наявність публічного доступу до надання різних видів стипендій та наявність Навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано розглянути питання про систематизацію різних документів у цілісне Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій та сексуальних домагань.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Загалом за критерієм «Освітнє середовище та матеріальні ресурси» ОП відповідає встановленим вимогам, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існує Центр забезпечення якості (<https://bit.ly/2vLXzLu>), до функції якого належить також розроблення політики та процедур, пов'язаних з опрацюванням, моніторингом і періодичним переглядом ОП, а також вивчення думки студентів стосовно якості освіти: викладання, освітніх програм і курсів, супровідних документів (шаблонів, методичних рекомендацій та ін.). У розділі II «Розробка основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>) викладено напрями й тенденції обговорення, перегляду ОП. На факультеті філології опрацьовано Проєкт Положення про раду стейкголдерів факультету філології (<https://bit.ly/2WC9UNm>), у якому диференційовано внутрішніх і зовнішніх стейкголдерів, їхні завдання, функції, скваліфіковано інструментарій впливу стейкголдерів на забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, спрогнозовано їхні інтереси й запити.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду змісту ОП та її компонентів, що відбито в ухвалах засідань кафедри слов'янських мов і кафедри світової літератури та порівняльного літературознавства (<https://bit.ly/2Uy9PaU>). Позицію здобувачів вищої освіти беруть до уваги під час перегляду ОП. Експертна група встановила факт залучення здобувачів вищої освіти до систематичного перегляду ОП та обговорення її змісту (через анкетування).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду змісту ОП та її компонентів, що знаходить підтвердження в ухвалах спільних засідань кафедри слов'янських мов і кафедри світової літератури та порівняльного літературознавства (<https://bit.ly/2Uy9PaU>), а також у врахуванні відгуків роботодавців щодо проходження виробничої практики студентами.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На сайті ЗВО відбито перелік кращих випускників університету (<https://pnu.edu.ua/>). Зі слів адміністрації та НПП заплановано залучення випускників ОП до створення Асоціації випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Моніторинг якості освітнього процесу відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>). Зауваження до ОП з боку внутрішньої системи на сьогодні відсутні. Реагування на виявлені недоліки в ОП відбувається на кафедральному та міжкафедральному (випусковими є дві кафедри) рівні (див. перелік ухвал спільних засідань кафедри слов'янських мов і кафедри світової літератури та порівняльного літературознавства (<https://bit.ly/2Uy9PaU>)). Рекомендовано сформувати модель регулярного обговорення освітньої програми, а також відображення такого обговорення в соціальних мережах.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Зовнішній аналіз забезпечення якості вищої освіти відбувається вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЗВО з 2015 року впроваджує «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3dkVPJX>), утворено Центр забезпечення якості (<https://bit.ly/2vLXzLu>), де узагальнено систему управління освітою. Зокрема, сформована рівнева структура внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти університету (п. 6.3. «Моніторинг якості освітньої діяльності. Оцінювання науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників» «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3bqAey5>)).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивним є опрацювання проекту Положення про раду стейкхолдерів факультету філології з чітким окресленням статусу такої ради, структури, функцій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендуємо розглянути питання про формування цілісної траєкторії фахової кар'єри випускників ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом ОП за критерієм «Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми» відповідає вимогам, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними, чіткими, зрозумілими та регламентовані «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (<https://bit.ly/3bqAey5>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На зустрічах зі стейкголдерами встановлено, що проект нової ОП було розміщено на сайті ЗВО. На сьогодні проект доступний для обговорення (<https://bit.ly/2xnH1Kh>). Побаження та зауваги акумульовані на електронній пошті, а згодом обговорюються. Рекомендовано забезпечити технічну можливість формування відгуків і пропозицій до наявного проекту безпосередньо під ним.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ОП розміщено в публічному доступі на сайті ЗВО (<https://bit.ly/2WGSv65>). На сайті оприлюднено також проект для обговорення (<https://bit.ly/2xnH1Kh>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Експертна група відзначає публічність і доступність обговорення проекту освітньої програми, активну участь стейкгольдерів в аналізі проекту та чинної освітньої програми, її компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Експертна група рекомендує не видаляти проекти ОП із сайту, не узагальнювати їх, а доопрацьований варіант перезатверджувати, розміщуючи його як окремий документ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Загалом ОП за критерієм «Прозорість та публічність» відповідає вимогам, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B

Критерій 9. Прозорість та публічність **В**

Критерій 10. Навчання через дослідження **не застосовується**

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Таблиця_2_ОП_Чеська_мова_і_література.pdf	vQRdxdSSQON11hUIIUAcFnQDweHozgjLywSpTtJSoj8=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Навальна Марина Іванівна

Члени експертної групи

Шитик Людмила Володимирівна

Загнітко Анатолій Панасович

Максимчук Віталій Васильович

Гречка Станіслав Олександрович